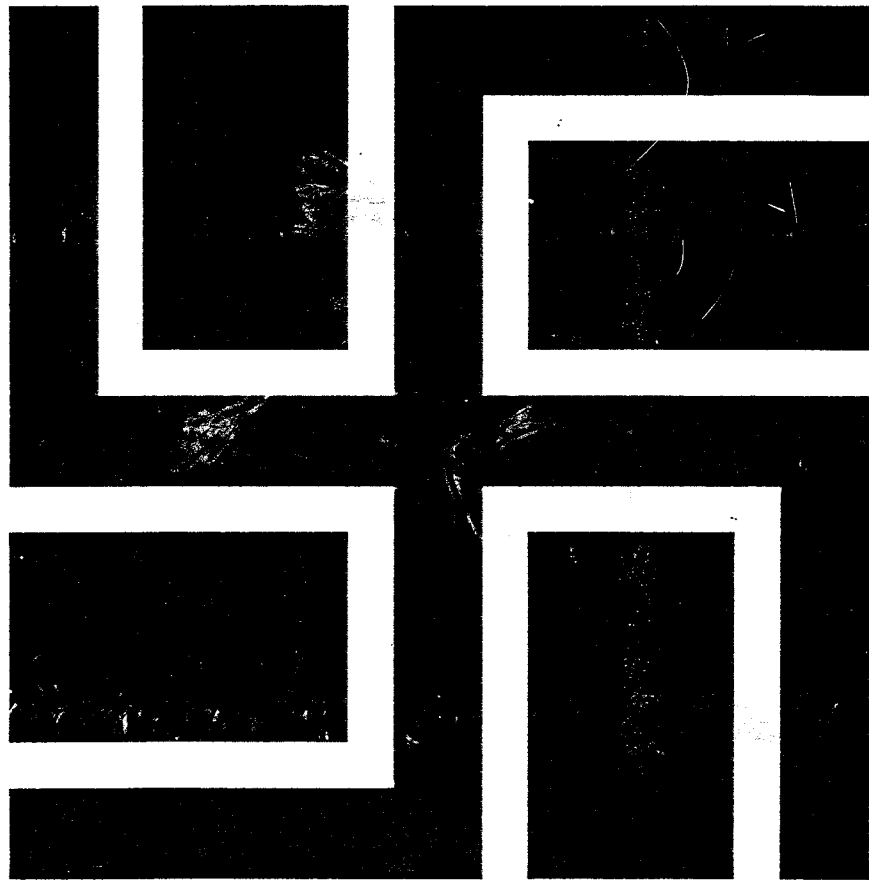

RASISME

NAZISME I DAGENS NORGE

ORGANISASJONSOVERSIKT

• Av Terje Emberland og Henning Laugerud

Det har eksistert ny-nazistiske og høyreekstremistiske organisasjoner i Norge i hele etterkrigstiden. Rundt 1970 ble det opprettet en mengde smågrupper på ytterste

høyrefløy som en reaksjon på tidens radikale politiske bølge. Mange er idag forsvunnet og nye er kommet til. Humanist presenterer her de viktigste.

INO/ FOLK OG LAND

Forbundet for Sosial Oppreisning (FSO) ble stiftet i 1949, med formål å arbeide for sosial, juridisk og historisk rehabilitering av tidligere medlemmer av Nasjonal Samling. Denne organisasjonen var senter for «gammelnazistenes» aktiviteter etter krigen, inntil Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie ble stiftet i 1973.

Ifølge sine statutter har INO som formål «å drive gransknings- og opplysningsvirksomhet om norsk okkupasjonshistorie 1940-1945 utfra det syn at den offisielle historieskrivning er sterkt fortenget». Instituttet har utgitt en del bøker skrevet av tidligere NS-folk og enkelte mindre publikasjoner. Hovedaktiviteten er imidlertid bibliotekdrift og arkivering samt informasjonsvirksomhet overfor studenter og forskere som skriver om den annen verdenskrig. INO disponerer sannsynligvis en av de største private samlinger litteratur om okkupasjonstiden og beslektede emner. Dokument-samlingen omtatter bl.a. Maria og Vidkun Quislings etterlatte papirer og materiale fra andre NS-koryfeer.

Selv om INOs formål ikke er å drive politisk arbeid, men å rehabilitere NS' aktivitet under

krigen, er det likevel klart at instituttet har spilt en viktig rolle som forbindelsesledd mellom gammelnazistene og deres yngre arvtakere.

I 1952 startet FSO avisen Folk og Land, som kom ut med sitt første nummer i desember dette året. Folk og Lands første redaktør var F. Brun-Knudsen, som i 1955 ble avløst av Johannes Kringlebotn. Fra 1958 var Odd Melsom redaktør, etterfulgt av Odd Isachsen.

Folk og Land har både skullet være et organ for tidligere NS-medlemmers bestrebelse for å oppnå rehabilitering og agitere utad for deres politiske standpunkter. Dette har hele tiden skapt uenighet innad om den redaksjonelle linje. Kon-

flikten kulminerte da Marna Melsom, Odd Melsoms datter, satt som redaktør. Hun trakk seg da resten av redaksjonen ikke ville trykke en artikkel av ungdomsredaktør Erik Rune Hansen, senere leder i Zorn88.

Helt frem til de senere år har avisen vært et viktig organ og knutepunkt for det høyre-radikale miljø i Norge etter krigen. Odd Melsom var en sentral person i denne sammenheng. På 60-tallet kom nye unge mennesker med «nasjonale holdninger» inn i dette miljøet. Her finner vi navn som Erik Rune Hansen, Olav Hoaas og Odd Isachsen, som alle satt i redaksjonen i Folk og Land i Melsoms redaktørtid. Etter at Odd Isachsen overtok som redaktør, ble avisen mer orientert mot en dagsaktuell politikk.

I 1960-årene skjedde det en fornvelse av staben i Folk og Land og miljøet omkring, da stadig flere unge mennesker kom til. Utover 70-tallet begynte imidlertid andre «nasjonale» grupper og publikasjoner med mer tidsriktig preg å dukke opp. De unge søkte seg heller over til disse miljøene, og avisen begynte å miste sin appell og funksjon i de høyre-ekstremistiske miljøene. I dag er den bare en skygge av seg selv og kan vel neppe sies å representere noe vesentlig bidrag hverken til den ene eller andre av sine målsetninger.